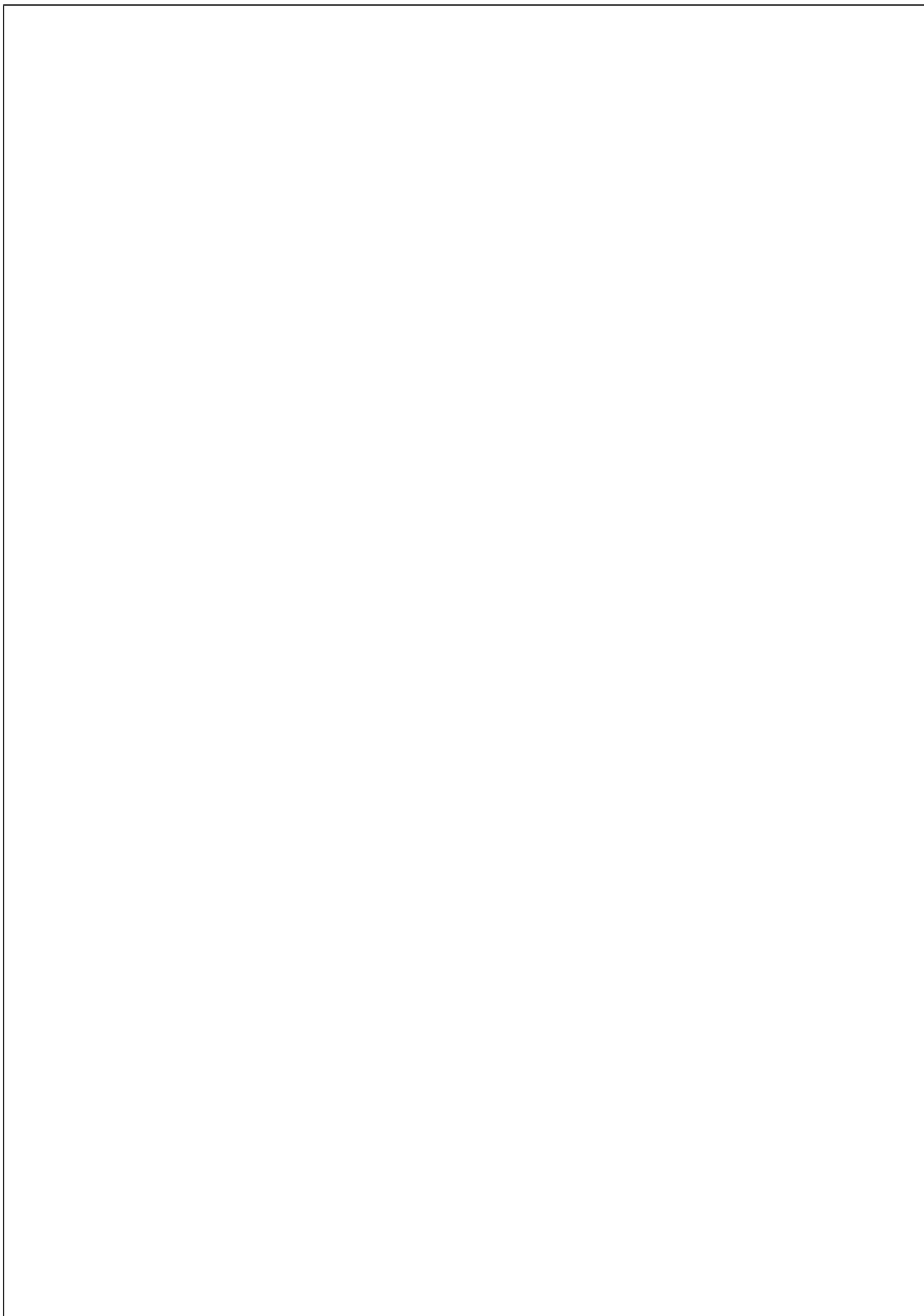

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/195613,Wydawnictwo-IPN-poleca.html>
26.02.2026, 22:34

[Nastę
ny](#)

[Powrót](#)

Wydawnictwo IPN poleca

W styczniu 2024 r. Wydawnictwo IPN poleca publikacje:

03.01.2024

SECRET

JAKUB TYSZKIEWICZ

SZCZECIN WIDZIANY ZZA ATLANTYKU

MIASTO W OCZACH DYPLMACJI I WYWIADU USA
ORAZ W ROZWAŻANIACH AMERYKAŃSKICH
DOTYCZĄCYCH GRANICY NA ODRZE I NYSIE

Jakub Tyszkiewicz, Szczecin widziany zza Atlantyku. Miasto w oczach dyplomacji i wywiadu USA oraz w rozważaniach amerykańskich dotyczących granicy na Odrze i Nysie.

[Szczecin-Warszawa 2023, 304 s., ISBN 978-83-8229-849-9](#)

Publikacja w ramach Oddziałowego Projektu Badawczego IPN: „Świat wobec Szczecina”

Książka przedstawia obraz polskiego Szczecina widziany przez władze USA. Nowe źródła z archiwów amerykańskich, dyplomatyczne i wywiadowcze pozwoliły na pokazanie, jak w Waszyngtonie postrzegano miasto i jego mieszkańców oraz przełomowe wydarzenia społeczno-polityczne, a także znaczenie infrastruktury portowej i stoczniowej. Ponadto publikacja przybliża rozważania amerykańskie o przynależności terytorialnej Szczecina po II wojnie światowej.

**BARTOSZ
JANCZAK**

**ORGANIZACJA I WYSZKOLENIE
ARMII POLSKIEJ NA WSCHODZIE
W LATACH 1942-1944**

[1942-1944, Łódź-Warszawa 2023, 584 s. + 16 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8229-867-3](#)

Biblioteka Oddziału IPN w Łodzi

Monografia jest pierwszym kompleksowym opracowaniem dziejów Armii Polskiej na Wschodzie, która w latach 1942-1944 stacjonowała na Środkowym Wschodzie. Obok organizacji opisano kwestie wyszkolenia żołnierzy. Przedstawiono problemy w tworzeniu i funkcjonowaniu Armii. Książkę wzbogacono unikalnymi fotografiami i tabelami. Publikacja powstała w ramach projektu „Szlaki Nadziei. Odyseja wolności”.

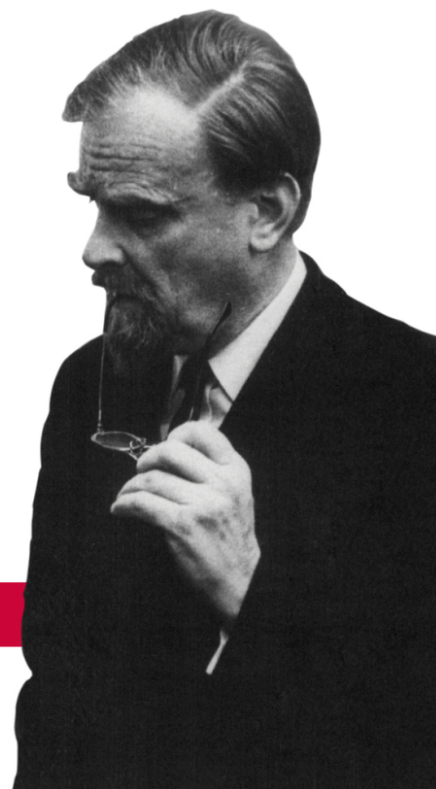

PATRYK PLESKOT

Rurarz Spasowski

**żywoty
równoległe**

Wokół ucieczek
ambasadorów PRL
w grudniu 1981 r.

tom 1: 1920–1981

[Patryk Pleskot, *Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 r. t. 1: 1920–1981*, Warszawa 2023, 630 s., ISBN 978-83-8229-843-7](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego „Uchodźstwo, Emigracja Niepodległościowa 1939–1990”.

Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce miało przynajmniej dwie konsekwencje w sferze dyplomatycznej, których nie spodziewała się ekipa gen. Wojciecha Jaruzelskiego. 19 grudnia 1981 r. o azyl polityczny w Stanach Zjednoczonych poprosił Romuald Spasowski, ambasador PRL w Waszyngtonie. Cztery dni później na podobny krok zdecydował się polski przedstawiciel w Tokio Zdzisław Rurarz, który został szybko przewieziony do USA. Obie ucieczki wywarły wielkie wrażenie na polskiej i światowej opinii publicznej. Dlaczego dyplomaci zdecydowali się na tak radykalne posunięcie? Dlaczego postanowili zerwać z systemem, któremu służyli przez kilkadziesiąt lat? Czy kluczowe okazały się nakaz sumienia i niezgoda na siłowe zdławienie „Solidarności”? Czy w grę wchodziły bardziej prozaiczne względy osobiste? A może istotną rolę odegrały zachodnie (i nie tylko) służby specjalne? Książka jest próbą odpowiedzi na te pytania. Tom pierwszy, wychodząc od rekonstrukcji przebiegu obu ucieczek, skupia na wydarzeniach, które ją poprzedziły.

PATRYK PLESKOT

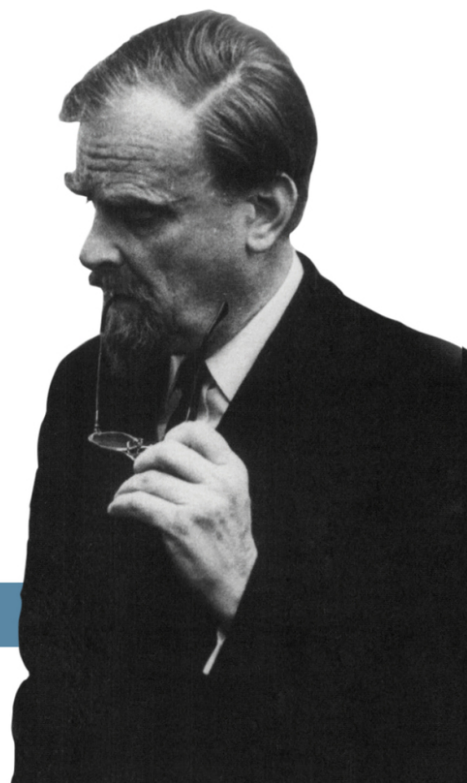
Rurarz Spasowski

**żywoty
równoległe**

Wokół ucieczek
ambasadorów PRL
w grudniu 1981 r.

tom 2: 1981–2007

[Patryk Pleskot, Rurarz, Spasowski – żywoty równoległe. Wokół ucieczek ambasadorów PRL w grudniu 1981 r. t. 2: 1981–2007, Warszawa 2023, 696 s., ISBN 978-83-8229-844-4](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego „Uchodźstwo, Emigracja Niepodległościowa 1939–1990”.

Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce miało przynajmniej dwie konsekwencje w sferze dyplomatycznej, których nie spodziewała się ekipa gen. Wojciecha Jaruzelskiego. 19 grudnia 1981 r. o azyl polityczny w Stanach Zjednoczonych poprosił Romuald Spasowski, ambasador PRL w Waszyngtonie. Cztery dni później na podobny krok zdecydował się polski przedstawiciel w Tokio Zdzisław Rurarz, który został szybko przewieziony do USA. Obie ucieczki wywarły wielkie wrażenie na polskiej i światowej opinii publicznej. Dlaczego dyplomaci zdecydowali się na tak radykalne posunięcie? Dlaczego postanowili zerwać z systemem, któremu służyli przez kilkadziesiąt lat? Czy kluczowe okazały się nakaz sumienia i niezgoda na siłowe zdławienie „Solidarności”? Czy w grę wchodziły bardziej prozaiczne względy osobiste? A może istotną rolę odegrały zachodnie (i nie tylko) służby specjalne? Książka jest próbą odpowiedzi na te pytania. Tom drugi skupia się na konsekwencjach obu ucieczek oraz na opisie aktywności zbiegłych dyplomatów jako emigrantów.

SS-SONDERKOMMANDO SOBIBOR

NIEMIECKI OBÓZ ZAGŁADY W SOBIBORZE 1942-1943

Marek Bem

[Marek Bem, *SS-Sonderkommando Sobibor. Niemiecki obóz zagłady w Sobiborze 1942-1943*, Warszawa 2023, 536 s. + 48 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8229-864-2](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Dzieje Żydów w Polsce i stosunki polsko-żydowskie w latach 1917-1990”.

Wszechstronna, oparta na kompleksowych badaniach źródłowych monografia niemieckiego obozu zagłady w Sobiborze. Autor omawia czynniki, które doprowadziły do powstania obozu, opisuje okres jego budowy, funkcjonowanie, przedstawia załogę, warunki życia i pracy więźniów oraz ich bunt. Ukazuje stosowane w obozie metody eksterminacji Żydów i próbuje uściślić liczbę ofiar.

Polska Walcząca na Pomorzu

Struktury
i ludzie konspiracji

Seria: Pomorze Gdańskie pod okupacją 1939–1945

W niniejszej publikacji wyniki swoich badań zaprezentowali przedstawiciele kujawsko-pomorskiego środowiska historyków zajmujących się działalnością konspiracji na Pomorzu Gdańskim, wcielonym po inwazji niemieckiej z września 1939 r. na Polskę w skład III Rzeszy. Ponieważ temat ciągle jeszcze wymaga pogłębionych studiów i analiz, a jednym z elementów wojewódzkich obchodów 80. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową stanowiła naukowa konferencja poświęcona wybranym aspektom dziejów Polski Walczącej na Pomorzu, większość zaprezentowanych referatów uznano za wartę szerszej popularyzacji. Konferencja odbyła się w lutym 2022 r. w Muzeum Stutthof w Sztutowie (jej współorganizatorami były gdański oddział Instytutu Pamięci Narodowej i Muzeum II Wojny Światowej).

**Zbrodnie
Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów
i Ukraińskiej Powstańczej Armii
na Kresach Południowo-Wschodnich
II Rzeczypospolitej (1939–1945)
w dokumentach
studia i materiały**

[Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej \(1939-1945\) w dokumentach. Studia i materiały, wstęp i red. Tomasz Bereza, Rzeszów-Warszawa 2023, 264 s. + 16 s. wkł. zdj., ISBN 978-83-8229-851-2](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego: II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939-1944/45.

Seria wydawnicza IPN Oddział w Rzeszowie

Publikacja jest pracą zbiorową, zawierającą artykuły oraz opracowane naukowo źródła, dotyczące zbrodni Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów i Ukraińskiej Powstańczej Armii na Polakach w latach 1939-1945.

ENCYKLOPEDIA SOLIDARNOŚCI

OPOZYCJA

W PRL
1976–1989
tom 5

[*Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976-1989, tom 5*, red. nauk.: Jan Olaszek \(red. nacz.\), Piotr Abryszeński, Marcin Dąbrowski, Przemysław Zwiernik, IPN, Stowarzyszenie „Pokolenie”, Warszawa 2023, 432 s., ISBN 978-83-8229-894-9](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Solidarność” i opór

społeczny w PRL 1956–1989.

Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976–1989, publikowana w tzw. systemie holenderskim, stanowi największe kompendium wiedzy na temat działalności opozycji w PRL w latach 1976–1989. Tom 5 wersji książkowej *Encyklopedii* zawiera 565 biogramów i 284 hasła rzeczowe.

MATEUSZ KUBICKI

LAS ZAJĄCZEK 1939–1945

NIEMIECKA ZBRODNIA NA POMORZU GDAŃSKIM
Z LAT II WOJNY ŚWIATOWEJ

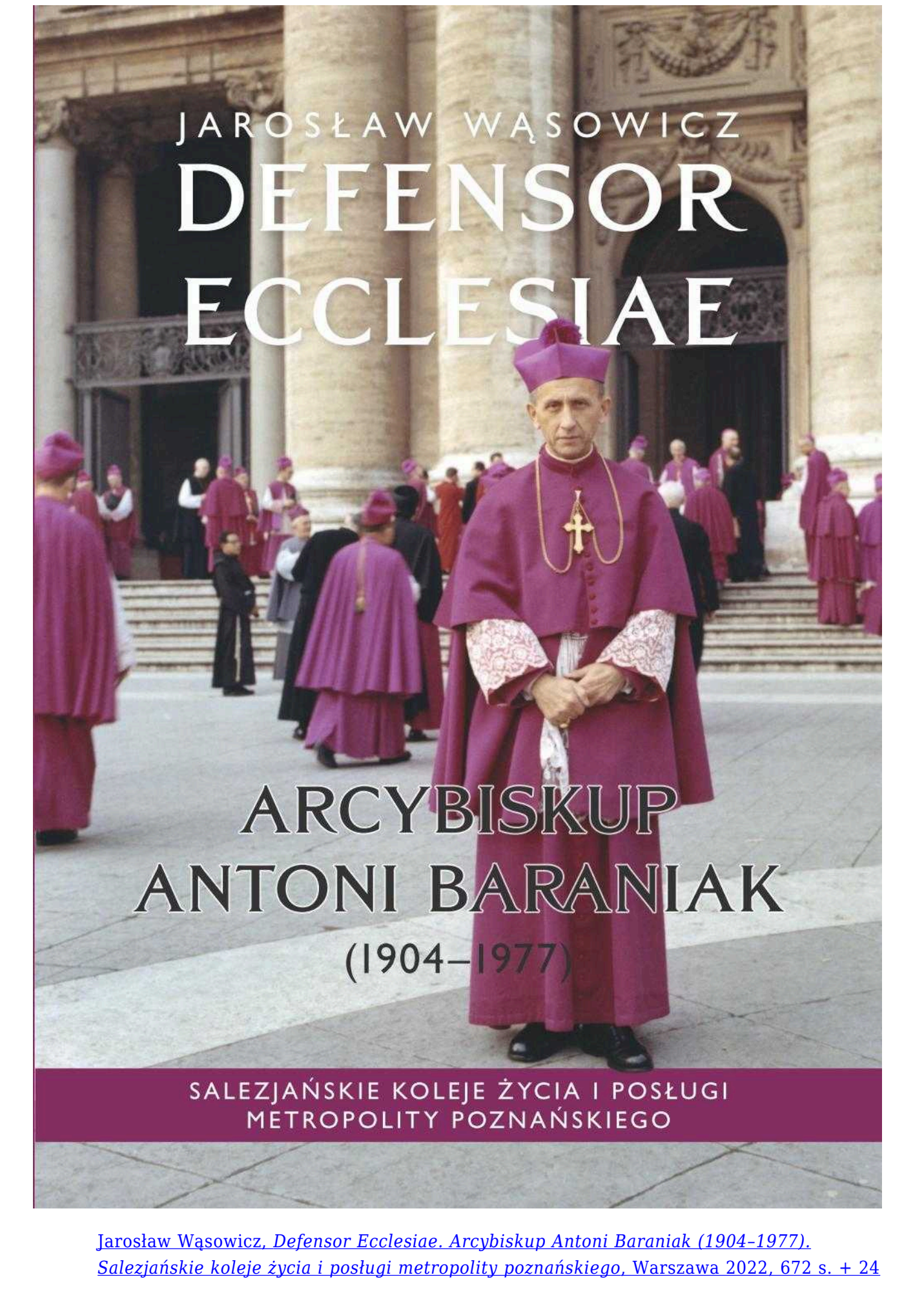
[Mateusz Kubicki, *Las Zajączek 1939-1945. Niemiecka zbrodnia na Pomorzu Gdańskim z lat II wojny światowej*, Gdańsk-Warszawa 2023, 208 s. + 16 s. wkł. zdj., ISBN](#)

[978-83-8229-868-0](#)

Publikacja w ramach Centralnego Projektu Badawczego: II wojna światowa i okupacje ziem polskich 1939-1944/45

Seria: Publikacje gdańskiego oddziału IPN, tom 89

Położony niedaleko Skórcza las Zajączek był w latach II wojny światowej jednym z większych miejsc kaźni na Kociewiu. We wrześniu 1939 r. Niemcy rozpoczęli tam masowe zabójstwa Polaków i Żydów. W ramach akcji „Tannenberg” wymierzonej w przedstawicieli szeroko pojętej inteligencji mordowali osoby, które w latach przedwojennych pozostawały z nimi w konflikcie, oraz wszystkich tych, których uznali za zagrożenie dla swoich rządów. Niniejsza publikacja to pierwsza próba pełnego opisanie wydarzeń, które miały miejsce w lesie Zajączek w latach 1939-1945.

JAROSŁAW WĄSOWICZ

DEFENSOR ECCLESIAE

ARCYBISKUP
ANTONI BARANIAK
(1904–1977)

SALEZJAŃSKIE KOLEJE ŻYCIA I POSŁUGI
METROPOLITY POZNAŃSKIEGO

[Jarosław Wąsowicz, *Defensor Ecclesiae*. Arcybiskup Antoni Baraniak \(1904–1977\).](#)

[Salezjańskie koleje życia i posługi metropolity poznańskiego, Warszawa 2022, 672 s. + 24](#)

[s. wkł. il., ISBN 978-83-8229-513-9](#)

Arcybiskup Antoni Baraniak jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci polskiego episkopatu okresu powojennego. W latach 1953–1956 był więziony przez władze komunistyczne na Rakowieckiej, a następnie w miejscach odosobnienia w Marszałkach i Krynicy. Okazał się hierarchą niezłomnym, który pomimo uciążliwych przesłuchań, wyrafinowanych tortur psychicznych i fizycznych nie dał się złamać.

Publikacja w ramach centralnego projektu badawczego IPN „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Polsce 1944–1989”.

TOMASZ BEREZA
MARCIN BUKAŁA
MICHAŁ KALISZ

WINCENTY WITOS

1874–1945

[Tomasz Bereza, Marcin Bukała, Michał Kalisz, *Wincenty Witos 1874-1945*, wydanie II uzupełnione, Rzeszów-Warszawa 2022, 416 s., ISBN 978-83-8229-480-4](#)

Wincenty Witos to jeden z najwybitniejszych polityków w historii Polski. Uzupełniona wersja albumu stanowi jego drugie wydanie. Publikacja ta jest próbą przybliżenia Czytelnikom, zwłaszcza młodym, sylwetki tego wybitnego Polaka oraz kontekstu historycznego, w którym żył.

Wincenty Witos urodził się 27 stycznia 1874 r. w Wierzchosławicach k. Tarnowa. Ukończył szkołę elementarną w rodzinnej wsi. Był rolnikiem, działaczem społecznym, samorządowcem, politykiem związanym z ruchem ludowym. Od 1905 r. był radnym Rady Powiatowej w Tarnowie. W latach 1908–1931 pełnił funkcję wójta Wierzchosławic. Od 1908 r. sprawował mandat do Sejmu Krajowego we Lwowie, zaś w latach 1911–1918 posła do Rady Państwa w Wiedniu. Był członkiem władz powiatowych i okręgowych chłopskich organizacji społeczno-gospodarczych. Należał do partii: od 1895 r. – do Stronnictwa Ludowego (od 1903 r. Polskiego Stronnictwa Ludowego), od 1913 r. – do Polskiego Stronnictwa Ludowego-Piast.

Podczas I wojny światowej był zwolennikiem utworzenia niepodległego państwa polskiego, złożonego z ziem wszystkich trzech zaborów. Od października 1918 r. przewodniczył Polskiej Komisji Likwidacyjnej w Krakowie. Od grudnia 1918 r. prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego-Piast. W 1919 r. został wybrany do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie przewodniczył Klubowi Parlamentarnemu Polskiego Stronnictwa Ludowego-Piast. Podczas wojny polsko-bolszewickiej premier rządu Rzeczypospolitej Polskiej (1920–1921). Wybierany do Sejmu na kolejne kadencje. Dwa razy tworzył centroprawicowy rząd (1923, 1926). Należał do przywódców Centrolewu. Po utworzeniu Stronnictwa Ludowego (1931 r.) prezes Rady Naczelnej i Zarządu Okręgowego w Małopolsce. W 1930 r. aresztowany z przyczyn politycznych i uwięziony w Brześciu nad Bugiem. Skazany przez Sąd Okręgowy w Warszawie na półtora roku więzienia. W 1933 r. wyemigrował do Czechosłowacji. Do Polski powrócił w marcu 1939 r.

We wrześniu 1939 r. aresztowany przez Niemców. Odmówił współpracy przy próbach powołania kolaboracyjnego rządu. W 1941 r. powrócił do Wierzchosławic, pozostając do końca okupacji niemieckiej w areszcie domowym. W 1945 r. prezydium Krajowej Rady Narodowej powołało go na stanowisko wiceprezydenta bez jego wiedzy i zgody. Od sierpnia 1945 r. prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego, pozostającego w opozycji wobec władz komunistycznych. Zmarł 31 października 1945 r. w Krakowie. Pochowany w kaplicy rodowej na cmentarzu parafialnym w Wierzchosławicach.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Polecamy